

NC-104

November-2021

B.Com., Sem.-V

CE-301-A : Cost & Financial Accounting
(New Course)

[Max. Marks : 50]

Time : 2 Hours]

- સૂચનાઓ : (1) વિભાગ-Iના તમામ પ્રશ્નોના ગુણ સરખાં છે.
(2) વિભાગ-Iમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નો લખો.
(3) વિભાગ-IIનો પ્રશ્ન-5 ફરજિયાત છે.

વિભાગ-I

1. (A) એરિક કંપનીમાં એક વસ્તુ ત્રણ પ્રક્રિયા A, B અને C માંથી પસાર થાય છે. નીચે આપેલી માહિતી પરથી પ્રક્રિયાના ખાતાઓ તૈયાર કરો :

10

વિગત	પ્રક્રિયા-A (₹)	પ્રક્રિયા-B (₹)	પ્રક્રિયા-C (₹)
માલસામાન	6,300	8,060	7,400
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	3,500	3,000	1,500

પ્રક્રિયા-Aમાં કાચો માલ એકમદીઠ ₹ 5ના ભાવે દાખલ કરેલ હતો. ઉત્પાદન શિરોપરી ખર્ચના ₹ 8,000 પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 100% લેખે કાળવવાના છે.

વિગત	ખરેખર ઉત્પાદન (એકમો)	સામાન્ય બગાડ	સામાન્ય બગાડની એકમદીઠ ઉપજ (₹)
પ્રક્રિયા-A	1900	5%	5
પ્રક્રિયા-B	1600	10%	5
પ્રક્રિયા-C	1460	10%	5

- (B) ઉપપેદાશ હિસાબોમાં નોંધવાની પદ્ધતિઓ જણાવો.

10

2.

(A) ભાવેશ કં. લિમિટેડમાં એક વસ્તુનું ઉત્પાદન તૈયાર માલ સ્ટોક ખાતે લઈ જતાં પહેલા બે પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે. ઓક્ટોબર મહિનાની માહિતી નીચે આપવામાં આવી છે :

10

વિગત	પ્રક્રિયા-X (₹)	પ્રક્રિયા-Y (₹)	તૈયાર માલ સ્ટોક (₹)
શરૂઆતનો સ્ટોક	30,000	50,000	75,000
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	70,000	1,25,000	-
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	60,000	75,000	-
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	60,000	75,000	-
આખરનો સ્ટોક	20,000	50,000	38,750
શરૂઆતના સ્ટોક પર આંતરપ્રક્રિયાનો નફો	-	15,000	12,675

દરેક પ્રક્રિયાનો સ્ટોક તેની પ્રાથમિક પડતરના ધોરણે આંકવામાં આવે છે. તૈયાર માલનું વેચાણ ₹ 7,50,000 હતું.

નફો :

પ્રક્રિયા-X : પડતર પર 25% લેખે

પ્રક્રિયા-Y : ફેરબદલી કિંમત 33 1/3% લેખે

તૈયાર કરો :

- (1) પ્રક્રિયા ખાતા
- (2) તૈયાર માલ સ્ટોક ખાતું
- (3) ખરેખર મળેલ નફો દર્શાવતું પત્રક

(B) નીચેની માહિતી પ્રક્રિયા-1 ને લગતી છે :

10

- (1) શરૂઆતનો અર્ધ તૈયાર માલ 1600 એકમો, પડતર ₹ 8,000
- (2) શરૂઆતના અર્ધ તૈયાર માલની પૂર્ણતાની કક્ષા :
માલસામાન 100% , મજૂરી 60% , પરોક્ષ ખર્ચ 60%
- (3) પ્રક્રિયામાં દાખલ કરેલ એકમો 18,400 જેની પડતર ₹ 73,600
- (4) પ્રત્યક્ષ મજૂરી ₹ 33,480
- (5) પરોક્ષ ખર્ચ ₹ 16,740
- (6) ભંગાર કાઢેલ એકમ : 2400 એકમ

પૂર્ણતાની કક્ષા :

માલસામાન 100% , મજૂરી 80% , પરોક્ષ ખર્ચ 80%

- (7) આખરનો અર્ધ તૈયાર માલ 1800 એકમો

પૂર્ણતાની કક્ષા :

માલસામાન 100% , મજૂરી 70% , પરોક્ષ ખર્ચ 70%.

- (8) 15,800 એકમો તૈયાર થયા હતા. જે પછીની પ્રક્રિયામાં મોકલવામાં આવ્યા હતા.
- (9) સામાન્ય બગાડ 8% (શરૂનો સ્ટોક + દાખલ કરેલ એકમ)
- (10) ભંગારની ઉપજ કિંમત એકમદીઠ ₹ 4

ફીફો પદ્ધતિએ તૈયાર કરો :

- (a) પૂર્ણ એકમોનું પત્રક
- (b) એકમદીઠ પડતર પત્રક

3. મન લિ. અને મોહન લિ. તા. 1-4-2020ના રોજ સંયોજન કરવામાં આવ્યું અને ચાલુ કંપનીઓનો ધંધો ખરીદી લેવા મનમોહન લિમિટેડ સ્થાપવામાં આવી. તા. 31-3-2020ના રોજના બંને કંપનીના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે :

પાકું સરવૈયું		મન લિ. (₹)	મોહન લિ. (₹)
વિગત			
I. ઈક્વિટી અને જવાબદારીઓ :			
(1) શેરહોલ્ડરોના ભંડોળો :			
(a) શેરમૂડી :			
ઈક્વિટી શેર દરેક ₹ 10નો એક એવા		5,00,000	8,00,000
10%ના પ્રેફરન્સ શેર દરેક ₹ 100નો એક એવા		4,00,000	6,00,000
(b) અનામત અને વધારો :			
સામાન્ય અનામત		50,000	60,000
નફા-નુકસાન ખાતું		30,000	42,000
રોકાણ વળતર અનામત		80,000	60,000
નિકાસ નફા-અનામત		70,000	70,000
(2) બિન ચાલુ દેવા :			
લાંબા ગાળાના ઉછીના નાણાં - 9% ના ડિબેન્યર્સ		1,00,000	1,50,000
(3) ચાલુ દેવાં :			
વેપારી દેવા - લેણદારો		1,10,000	1,00,000
દેવીહૂંડી		30,000	40,000
		13,70,000	19,22,000
II. મિલકતો :			
(1) બિન-ચાલુ મિલકતો :			
(a) કાયમી મિલકતો :			
(i) દૃશ્ય મિલકત - જમીન-મકાન		6,00,000	7,00,000
પ્લાન્ટ-મશીનરી		5,00,000	6,00,000
(b) બિન-ચાલુ રોકાણો			
રોકાણો		1,00,000	1,00,000
(2) ચાલુ મિલકતો :			
(a) માલસામગ્રી : સ્ટોક		50,000	1,50,000
વેપારી લેણાં : દેવાદારો		60,000	1,90,000
લેણીહૂંડી		30,000	1,40,000
(b) રોકડ અને રોકડ સમાન મિલકતો :			
રોકડ		30,000	42,000
		13,70,000	19,22,000

વધારાની માહિતી :

- (1) મન લિ. અને મોહન લિ.ના 9%ના ડિબેન્ચરહોલ્ડરોને મનમોહન લિમિટેડના 15%ના દરેક ₹ 100ના ડિબેન્ચર્સ એટલી સંખ્યામાં આપવા કે જેથી તેમને વ્યાજની આવક એટલી જ મળે.
  - (2) મન લિમિટેડના 5 ઈક્વિટી શેરના બદલામાં મનમોહન લિમિટેડના 3 ઈક્વિટી શેર આપશે અને મોહન લિમિટેડના 5 ઈક્વિટી શેરના બદલામાં મનમોહન લિમિટેડના 7 ઈક્વિટી શેર આપશે. આ શેરની દાર્શનિક કિંમત ₹ 10 છે જે ₹ 12ની કિંમતે આપવાના છે.
  - (3) બંને કંપનીના પ્રેક્ષરન્સ શેરહોલ્ડરોને મનમોહન લિમિટેડના 11%ના પ્રેક્ષરન્સ શેર, દરેક ₹ 100ની દાર્શનિક કિંમતના ₹ 110ના ભાવે તેટલી જ સંખ્યામાં આપવા.
  - (4) રોકાણ વળતર અનામત અને નિકાસ નફા અનામત વધુ બે વર્ષ રાખવાનું છે.
નીચેના સંગ્રેગોમાં સંયોજન પછીનું મનમોહન લિમિટેડનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો :
- (A) સંયોજન ખરીદી સ્વરૂપનું હોય 10
- (B) સંયોજન વિલીનીકરણ સ્વરૂપનો હોય 10

4. કમલ લિમિટેડ અને જનાન લિમિટેડના તા. 31-3-2020ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે પ્રમાણે છે : 20

વિગત	કમલ લિ. (₹)	જનાન લિ. (₹)
I. ઈક્વિટી અને જવાબદારીઓ :		
(1) શેરહોલ્ડરોનાં ભંડોળો :		
(a) શેરમૂડી -		
ઈક્વિટી શેર દરેક ₹ 100નો એક	4,50,000	2,00,000
(b) અનામત અને વધારો -		
સામાન્ય અનામત	70,000	15,000
નફા-નુકસાન ખાતું	10,000	25,000
(2) બિન ચાલું દેવાં :		
લાંબા ગાળાના ઉછીના નાણાં -		
9% ના ડિબેન્ચર	-	1,20,000
(3) ચાલું દેવાં :		
વેપારી દેવાં -		
લેણદારો	40,000	30,000
દેવીહૂંડી	30,000	10,000
	6,00,000	4,00,000

II. મિલકતો :		
(1) બિન-ચાલુ મિલકતો :		
(a) કાયમી મિલકતો -		
(i) દશ્ય મિલકતો -		1,60,000
જમીન-મકાન	1,15,000	-
પ્લાન્ટ-મશીનરી	1,80,000	30,000
મોટરકાર	-	
(ii) અદશ્ય મિલકતો -		40,000
પાઘડી	-	20,000
પેટન્ટ્સ	30,000	
(2) ચાલુ મિલકતો :		
(a) માલસામગ્રી : સ્ટોક	1,20,000	80,000
(b) વેપારી લેણા : દેવાદારો	65,000	60,000
(c) રોકડ અને રોકડ સમાન મિલકતો : રોકડ	90,000	10,000
	6,00,000	4,00,000

કમલ લિમિટેડે જનન લિમિટેડને તા. 1-4-2020થી નીચેની શરતોએ સમાવી લીધી :

- (1) જનન લિમિટેડની પેટન્ટ્સ સિવાયની તમામ મિલકતો અને દેવા લઈ.
  - (2) કેટલીક મિલકતોની કિંમત નીચે મુજબ ગણી છે :
જમીન-મકાન ₹ 2,00,000, મોટરકાર ₹ 40,000, માલસિલક ₹ 8,000 થી ઓછી કિંમતે ગ્રાહકોના ખાતા 5% વટાવે.
  - (3) વેપારીઓને 10% વધુ ચૂકવવાના છે.
  - (4) પેટન્ટ્સના ₹ 15,000 ઉપજ્યા.
  - (5) જનન લિમિટેડના 9% ડિબેન્ચર હોલ્ડર્સને 20% પ્રીમિયમ મળે તેટલા કમલ લિ. ના 12%ના ડિબેન્ચર આપવા.
  - (6) ઓર્ડિનરી શેરહોલ્ડર્સને જનન લિ. માં ધારણ કરેલ 10 શેરના બદલામાં કમલ લિ. ના 8 શેર (પ્રત્યેક ₹ 100ના) આપવા તથા દરેક ઓર્ડિનરી શેરદીઠ ₹ 30 રોકડા આપવા.
  - (7) જનન લિમિટેડનો વિસર્જન ખર્ચ ₹ 4,000 કમલ લિ. એ ભોગવવો.
- કમલ લિમિટેડના ચોપડે :
- (A) ખરીદી અંગે આમનોંધ લખો.
  - (B) સમાવેશ પછીનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

વિભાગ - II

5. સાચો જવાબ પસંદ કરો : (ગમે તે પાંચ)

- (1) અસામાન્ય વધારાની એકમદીઠ પડતર
  - (a) તૈયાર માલની પડતર મુજબ ગણાય.
  - (b) દાખલ કરેલ એકમોની પડતર મુજબ ગણાય.
  - (c) સામાન્ય બગાડની એકમદીઠ ઉપજ મુજબ ગણાય.
  - (d) ઉપરોક્ત પૈકી એકેય નહીં

- (2) જો પ્રક્રિયા Xમાં દાખલ કરેલ એકમો 5000 અને સામાન્ય બગાડ દાખલ કરેલ એકમના 5% હોય અને ખરેખર ઉત્પાદન 4800 એકમ હોય તો
- (a) સામાન્ય બગાડ 250 એકમ અને અસામાન્ય વધારો થાય.
 (b) સામાન્ય બગાડ 250 એકમ અને અસામાન્ય બગાડ થાય.
 (c) સામાન્ય બગાડ 240 એકમ અને અસામાન્ય બગાડ થાય.
 (d) ઉપરોક્ત પૈકી એકેય નહીં
- (3) કઈ પ્રક્રિયામાં શરૂઆતના સ્ટોકમાં અને આખરના સ્ટોકમાં આંતરપ્રક્રિયા નફો હોતો નથી ?
- (a) પ્રથમ પ્રક્રિયા (b) બીજી પ્રક્રિયા (c) છેલ્લી પ્રક્રિયા (d) આપેલ તમામ
- (4) પ્રક્રિયાના હિસાબોમાં પૂર્ણ એકમોની પદ્ધતિ મુજબ અસામાન્ય બગાડની પડતર કયા પત્રકમાંથી મળશે ?
- (a) મૂલ્યાંકન પત્રક (b) પડતર પત્રક
 (c) પૂર્ણ એકમો દર્શાવતું પત્રક (d) ઉપરોક્ત તમામ
- (5) સંયોજનના હિસાબો _____ હિસાબી ધોરણ મુજબ તૈયાર કરવામાં આવે છે.
- (a) AS 3 (b) AS 14 (c) AS 9 (d) એકેય નહીં
- (6) સંયોજનના કયા સ્વરૂપમાં, સંયોજન હવાલા ખાતું નવા પાકા સરવૈયામાં દર્શાવાય છે ?
- (a) વિલીનીકરણ સ્વરૂપ (b) ખરીદી સ્વરૂપ
 (c) (a) અને (b) બંને (d) ઉપરના એકેય નહીં
- (7) નવી કંપની પાસેથી મળેલ શેર નોંધવામાં આવે છે -
- (a) મૂળ કિંમત (b) બજાર કિંમત (c) સરેરાશ કિંમત (d) એકેય નહીં
- (8) વેચનાર કંપની વિસર્જન ખર્ચ ચૂકવે ત્યારે _____ ખાતે ઉધારે છે.
- (a) પાઘડી (b) માલ-મિલકત નિકાલ
 (c) મૂડી અનામત (d) બેંક
- (9) ચોખ્ખી મિલકતો/ઈક્વિટી શેર સંખ્યા = _____
- (a) શેરની ઉપજ કિંમત (b) શેરની મૂળ કિંમત
 (c) શેરની આંતરિક કિંમત (d) એકેય નહીં
- (10) નીચેનામાંથી પ્રક્રિયા પડતર સાથે સુસંગત નથી :
- (a) આંતર પ્રક્રિયા નફો (b) અસામાન્ય વધારો
 (c) સ્વયં ભાવ વર્ધક (d) ઉપપેદાશ
- (11) પ્રક્રિયા-2ની પડતર કિંમત ₹ 42,000 છે. જો ફેરબદલી કિંમત પર 25% નફો ગણવાનો હોય તો ફેરબદલી કિંમત _____.
- (a) ₹ 42,000 (b) ₹ 28,000 (c) ₹ 56,000 (d) એકેય નહીં
- (12) જો ખરીદ કિંમત એ ચોખ્ખી મિલકતો કરતાં વધુ હોય તો તફાવત એ
- (a) અનામત મૂડી (b) મૂડી અનામત (c) પાઘડી (d) આપેલ તમામ

NC-104

November-2021

B.Com., Sem.-V

**CE-301-A : Cost & Financial Accounting
(New Course)**

[Max. Marks : 50]

Time : 2 Hours]

- Instructions :**
- (1) All questions in Section – I carry equal marks.
  - (2) Attempt any Two questions in Section – I.
  - (3) Question No. – 5 in Section – II is compulsory.

Section – I

1. (A) In Aeric Co. a product passes through three processes A, B and C. From the following information prepare process accounts. 10

Particulars	Process A (₹)	Process B (₹)	Process C (₹)
Materials	6,300	8,060	7,400
Direct Labour	3,500	3,000	1,500

In process A Raw materials of ₹ 5 per unit were introduced. Production overheads cost ₹ 8,000 is to be distributed as 100% of direct labour.

Particulars	Actual Production (Units)	Normal wastage	Selling price of normal wastage per unit (₹)
Process A	1900	5%	5
Process B	1600	10%	5
Process C	1460	10%	5

- (B) Explain the methods of Accounting of By products. 10

2. (A) In Bhavesh Co. Ltd. a product passes through two different processes before it is transferred to finished stock. The following information is for the month of October :

10

Particulars	Process X (₹)	Process Y (₹)	Finished stock (₹)
Opening stock	30,000	50,000	75,000
Direct Materials	70,000	1,25,000	—
Direct labour	60,000	75,000	—
Factory indirect expenses	60,000	75,000	—
Closing stock	20,000	50,000	38,750
Inter-process profit for opening stock	—	15,000	12,675

The stock of each process is valued at prime cost. The finished stock was sold at ₹ 7,50,000.

Profit :

Process X : 25 % on cost.

Process Y : 33 1/3 % on transfer price.

Prepare :

- (1) Process accounts
  - (2) Finished stock account
  - (3) Statement showing actual profit
- (B) The following information relates to Process – I :

10

- (1) Opening stock of work in progress 1,600 units, Cost ₹ 8,000
- (2) Degree of completion of opening stock :
Materials 100%, Labour 60 %, Overhead 60%
- (3) 18400 units were introduced, which cost is ₹ 73,600.
- (4) Direct labour ₹ 33,480
- (5) Overheads ₹ 16,740
- (6) Unit scrapped 2400 units
Degree of completion :
Materials 100%, Labour 80%, Overheads 80%
- (7) Closing stock of work-in-progress 1800 units
Degree of completion :
Materials 100%, Labour 70 %, Overheads 70%
- (8) 15,800 units were completed and transferred to next process.
- (9) Normal loss 8% (opening stock + unit introduced)
- (10) Realise value of scrap per unit ₹ 4

Prepare as per FIFO method :

- (a) Statement of equivalent production
- (b) Statement of cost per unit

3. Man Ltd. and Mohan Ltd. were amalgamated on and from 1-4-2020 Manmohan Ltd. was formed to take over the business of the existing companies. Following are the balance sheets of both the companies as on 31-3-2020.

Balance sheet

Particulars	Man Ltd. (₹)	Mohan Ltd. (₹)
I. Equity and Liabilities :		
(1) Shareholder's Fund :		
(a) Share capital :		
Equity share of ₹ 10 each	5,00,000	8,00,000
10% Preference shares of ₹ 100 each.	4,00,000	6,00,000
(b) Reserve and Surplus :		
General Reserve	50,000	60,000
Profit and Loss account	30,000	42,000
Investment allowance reserve	80,000	60,000
Export profit reserve	70,000	70,000
(2) Non-current Liabilities :		
Long term borrowings – 9% Debentures	1,00,000	1,50,000
(3) Current Liabilities :		
Trade payables – Creditors	1,10,000	1,00,000
Bills Payable	30,000	40,000
	13,70,000	19,22,000
II. Assets :		
(1) Non-current Assets :		
(a) Fixed Assets :		
(1) Tangible assets –		
Land-building	6,00,000	7,00,000
Plant-Machinery	5,00,000	6,00,000
(b) Non-current investment :		
Investment	1,00,000	1,00,000
(2) Current Assets :		
(a) Inventories : stock	50,000	1,50,000
Trade Receivables :		
Debtors	60,000	1,90,000
Bills Receivable	30,000	1,40,000
(b) Cash and cash equivalent :		
Cash balance	30,000	42,000
	13,70,000	19,22,000

Additional Information :

- (1) 9% debenture holders of Man Ltd. and Mohan Ltd are discharged by Manmohan Ltd. by issuing such number of its 15% debentures of ₹ 100 each so as to maintain the same amount of Interest.

- (2) Manmohan Ltd. will issued 3 equity shares for each 5 equity shares of Man Ltd. and 7 equity shares for each 5 equity shares of Mohan Ltd. The shares are to be issued at ₹ 12, having face value of ₹ 10 each.
- (3) Preference shareholders of the two companies are issued equivalent number of 11% preference shares of Manmohan Ltd., each of ₹ 100 at a face value of ₹ 110 per share.
- (4) Investment allowance reserve and Export profit reserve are to be maintained for two more years.

Prepare the balance sheet of Manmohan Ltd. after the amalgamation in following cases :

- (A) When amalgamation is in the nature of Purchase
- (B) When amalgamation is in the nature of Merger

10

10

4. The balance sheet of Kamal Limited and Janan Limited as on 31-3-2020 are as follows : 20

Particulars	Kamal Ltd.(₹)	Janan Ltd.(₹)
I. Equity and Liabilities		
(1) Shareholder's Fund :		
(a) Share capital – Equity share of ₹ 100 each.	4,50,000	2,00,000
(b) Reserve and Surplus –		
General Reserve	70,000	15,000
Profit and Loss account	10,000	25,000
(2) Non-current Liabilities :		
Long term borrowings – 9% Debentures	–	1,20,000
(3) Current Liabilities :		
Trade payables – Creditors	40,000	30,000
Bills Payable	30,000	10,000
	6,00,000	4,00,000
II. Assets :		
(1) Non-current Assets :		
(a) Fixed Assets –		
(i) Tangible assets –		
Land-building	1,15,000	1,60,000
Plant-Machinery	1,80,000	–
Motorcar	–	30,000
(ii) Intangible assets –		
Goodwill	–	40,000
Patents	30,000	20,000
(2) Current Assets :		
(a) Inventories : stock	1,20,000	80,000
(b) Trade Receivables : Debtors	65,000	60,000
(c) Cash and cash equivalent : Cash balance	90,000	10,000
	6,00,000	4,00,000

Kamal Limited acquired the business of Janan Limited on 1-4-2020. The conditions of absorption were as follows :

- (1) Kamal Ltd. took over all assets and liabilities of Janan Ltd. except patents.
- (2) Assets were valued as follows :
Land-Building ₹ 2,00,000, Motorcar ₹ 40,000, stock was taken over at ₹ 8,000 reduced value and debtors were taken over at 5% discount.
- (3) 10% more pay to creditors.
- (4) Patents were realise ₹ 15,000
- (5) 12% debentures of Kamal Ltd. were issued to pay 9% debenture holders of Janan Ltd. at a premium of 20%.
- (6) Ordinary shareholders were to be given 8 shares of ₹ 100 each for every 10 shares held in Janan Ltd. besides, for each Ordinary share of Janan Ltd. ₹ 30 were paid in cash.
- (7) Liquidation expenses of ₹ 4,000 of Janan Ltd. were paid by Kamal Limited.

Prepare in the books of Kamal Ltd.

- (A) Pass necessary journal entries about purchase.
- (B) Balance sheet after absorption

Section – II

5. Write correct answer : (any Five)

10

- (1) The per-unit cost of abnormal gain _____.
  - (a) Computed as per cost of finished goods
  - (b) Computed as per cost of unit introduced
  - (c) Computed as per realise value per unit of normal wastage
  - (d) None of the above.
- (2) In the Process X if units introduced are 5000 and normal loss is 5% of unit introduced and actual production is 4800 units, then
  - (a) Normal wastage 250 units with abnormal gain.
  - (b) Normal wastage 250 units with abnormal wastage.
  - (c) Normal wastage 240 units with abnormal wastage.
  - (d) None of the above
- (3) In which process, there is no inter-process profit in opening and closing stock ?
  - (a) First process
  - (b) Second process
  - (c) Last process
  - (d) All given

- (4) In the process costing as per equivalent production, from which statement the value of abnormal loss will get ?
- Statement of evaluation
  - Statement of cost
  - Statement of equivalent productions
  - All above
- (5) Accounts of amalgamation is to be prepared as per
- AS 3
  - AS 14
  - AS 9
  - None of these
- (6) In which form of amalgamation, amalgamation adjustment account is shown in the balance sheet ?
- In the form of merger
  - In the form of purchase
  - In both (a) and (b)
  - None of these
- (7) The shares received from the new company is recorded at
- Face value
  - Market value
  - Average price
  - None of these
- (8) When the seller company paid realisation expenses will debited to _____ A/c.
- Goodwill
  - Property-Wealth Realization
  - Capital reserve
  - Bank
- (9) Net Assets / No. of Equity Shares = _____
- Yield value of share
  - Face value of share
  - Intrinsic value of share
  - None of these
- (10) From the following which is not relevant to process costing ?
- Inter-process profit
  - Abnormal gain
  - Escalation
  - By product
- (11) The cost of process 2 is ₹ 42,000. If 25% profit charged on transfer price, then the transfer price will be
- ₹ 42,000
  - ₹ 28,000
  - ₹ 56,000
  - None of these
- (12) If purchase price is more than Net assets, then the difference is
- Reserve Capital
  - Capital Reverse
  - Goodwill
  - All given

NC-104

November-2021

B.Com., Sem.-V**CE-301-A : Cost & Financial Accounting
(Old Course)****[Max. Marks : 50****Time : 2 Hours]**

- સૂચનાઓ : (1) વિભાગ-Iના તમામ પ્રશ્નોના ગુણ સરખાં છે.
(2) વિભાગ-Iમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નો લખો.
(3) વિભાગ-IIનો પ્રશ્ન-5 ફરજિયાત છે.

વિભાગ-I

1. (A) એરિક કંપનીમાં એક વસ્તુ ત્રણ પ્રક્રિયા A, B અને C માંથી પસાર થાય છે. નીચે આપેલી માહિતી પરથી પ્રક્રિયાના ખાતાઓ તૈયાર કરો :

10

વિગત	પ્રક્રિયા-A (₹)	પ્રક્રિયા-B (₹)	પ્રક્રિયા-C (₹)
માલસામાન	6,300	8,060	7,400
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	3,500	3,000	1,500

પ્રક્રિયા-Aમાં કાચો માલ એકમદીઠ ₹ 5ના ભાવે દાખલ કરેલ હતો. ઉત્પાદન શિરોપરી ખર્ચના ₹ 8,000 પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 100% લેખે ફાળવવાના છે.

વિગત	ખરેખર ઉત્પાદન (એકમો)	સામાન્ય બગાડ	સામાન્ય બગાડની એકમદીઠ ઉપજ (₹)
પ્રક્રિયા-A	1900	5%	5
પ્રક્રિયા-B	1600	10%	5
પ્રક્રિયા-C	1460	10%	5

- (B) ઉપપેદાશ હિસાબોમાં નોંધવાની પદ્ધતિઓ જણાવો.

10

2. (A) ભાવેશ કં. લિમિટેડમાં એક વસ્તુનું ઉત્પાદન તૈયાર માલ સ્ટોક ખાતે લઈ જતાં પહેલા બે પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે. ઓક્ટોબર મહિનાની માહિતી નીચે આપવામાં આવી છે :

વિગત	પ્રક્રિયા-X (₹)	પ્રક્રિયા-Y (₹)	તૈયાર માલ સ્ટોક (₹)
શરૂઆતનો સ્ટોક	30,000	50,000	75,000
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	70,000	1,25,000	-
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	60,000	75,000	-
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	60,000	75,000	-
આખરનો સ્ટોક	20,000	50,000	38,750
શરૂઆતના સ્ટોક પર આંતરપ્રક્રિયનો નફો	-	15,000	12,675

દરેક પ્રક્રિયાનો સ્ટોક તેની પ્રાથમિક પડતરના ધોરણે આંકવામાં આવે છે. તૈયાર માલનું વેચાણ ₹ 7,50,000 હતું.

નફો :

પ્રક્રિયા-X : પડતર પર 25% લેખે

પ્રક્રિયા-Y : ફેરબદલી કિંમત 33 1/3% લેખે

તૈયાર કરો :

- (1) પ્રક્રિયા ખાતા
- (2) તૈયાર માલ સ્ટોક ખાતું
- (3) ખરેખર મળેલ નફો દર્શાવતું પત્રક

(B) નીચેની માહિતી પ્રક્રિયાના ને લગતી છે :

- (1) શરૂઆતનો અર્ધ તૈયાર માલ 1600 એકમો, પડતર ₹ 8,000
  - (2) શરૂઆતના અર્ધ તૈયાર માલની પૂર્ણતાની કક્ષા :
માલસામાન 100% , મજૂરી 60% , પરોક્ષ ખર્ચ 60%
  - (3) પ્રક્રિયામાં દાખલ કરેલ એકમો 18,400 જેની પડતર ₹ 73,600
  - (4) પ્રત્યક્ષ મજૂરી ₹ 33,480
  - (5) પરોક્ષ ખર્ચ ₹ 16,740
  - (6) ભંગાર કાઢેલ એકમ : 2400 એકમ
પૂર્ણતાની કક્ષા :
માલસામાન 100% , મજૂરી 80% , પરોક્ષ ખર્ચ 80%
  - (7) આખરનો અર્ધ તૈયાર માલ 1800 એકમ
પૂર્ણતાની કક્ષા :
માલસામાન 100% , મજૂરી 70 % , પરોક્ષ ખર્ચ 70%
  - (8) 15,800 એકમો તૈયાર થયા હતા, જે પછીની પ્રક્રિયામાં મોકલવામાં આવ્યા હતા.
  - (9) સામાન્ય બગાડ 8% (શરૂનો સ્ટોક + દાખલ કરેલ એકમ)
  - (10) ભંગારની ઉપજ કિંમત એકમદીઠ ₹ 4
- ફીક્ષો પદ્ધતિએ તૈયાર કરો :
- (a) પૂર્ણ એકમોનું પત્રક
  - (b) એકમદીઠ પડતર પત્રક

3. મન લિ. અને મોહન લિ. તા. 1-4-2020ના રોજ સંયોજન કરવામાં આવ્યું અને ચાલુ કંપનીઓનો ધંધો ખરીદી લેવા મનમોહન લિમિટેડ સ્થાપવામાં આવી. તા. 31-3-2020ના રોજના બંને કંપનીના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે :

		પાકું સરવૈયું	
વિગત		મન લિ. (₹)	મોહન લિ. (₹)
I. ઈક્વિટી અને જવાબદારીઓ :			
(1) શેરહોલ્ડરોના ભંડોળો :			
(a) શેરમૂડી :			
ઈક્વિટી શેર દરેક ₹ 10નો એક એવા		5,00,000	8,00,000
10%ના પ્રેફરન્સ શેર દરેક ₹ 100નો એક એવા		4,00,000	6,00,000
(b) અનામત અને વધારો :			
સામાન્ય અનામત		50,000	60,000
નફા-નુકસાન ખાતું		30,000	42,000
રોકાણ વળતર અનામત		80,000	60,000
નિકાસ નફા-અનામત		70,000	70,000
(2) બિન-ચાલુ દેવા :			
લાંબા ગાળાના ઉછીના નાણાં - 9%ના ડિબેન્ચર્સ		1,00,000	1,50,000
(3) ચાલુ દેવાં :			
વેપારી દેવા - લેણદારો		1,10,000	1,00,000
દેવીહૂડી		30,000	40,000
		13,70,000	19,22,000
II. મિલકતો :			
(1) બિન-ચાલુ મિલકતો :			
(a) કાયમી મિલકતો :			
(i) દશ્ય મિલકત			
જમીન-મકાન		6,00,000	7,00,000
પ્લાન્ટ-મશીનરી		5,00,000	6,00,000
(b) બિન-ચાલુ રોકાણો :			
રોકાણો		1,00,000	1,00,000
(2) ચાલુ મિલકતો :			
(a) માલસામગ્રી : સ્ટોક		50,000	1,50,000
વેપારી લેણાં : દેવાદારો		60,000	1,90,000
લેણીહૂડી		30,000	1,40,000
(b) રોકડ અને રોકડ સમાન મિલકતો :			
રોકડ		30,000	42,000
		13,70,000	19,22,000

વધારાની માહિતી :

- (1) મન લિ. ના અને મોહન લિ.ના 9%ના ડિબેન્યરહોલ્ડરોને મનમોહન લિમિટેડના 15%ના દરેક ₹ 100ના ડિબેન્યર્સ એટલી સંખ્યામાં આપવા કે જેથી તેમને વ્યાજની આવક એટલી જ મળે.
- (2) મન લિમિટેડના 5 ઈક્વિટી શેરના બદલામાં મનમોહન લિમિટેડના 3 ઈક્વિટી શેર આપશે અને મોહન લિમિટેડના 5 ઈક્વિટી શેરના બદલામાં મનમોહન લિમિટેડના 7 ઈક્વિટી શેર આપશે. આ શેરની દાર્શનિક કિંમત ₹ 10 છે જે ₹ 12 ની કિંમતે આપવાના છે.
- (3) બંને કંપનીના પ્રેક્ટરન્સ શેરહોલ્ડરોને મનમોહન લિમિટેડના 11%ના પ્રેક્ટરન્સ શેર, દરેક ₹ 100ની દાર્શનિક કિંમતના ₹ 110ના ભાવે તેટલી જ સંખ્યામાં આપવા.
- (4) રોકાણ વળતર અનામત અને નિકાસ નક્કા અનામત વધુ બે વર્ષ રાખવાનું છે.

નીચેના સંજોગોમાં સંયોજન પદ્ધતિનું મનમોહન લિમિટેડનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો :

- (A) સંયોજન ખરીદી સ્વરૂપનું હોય
- (B) સંયોજન વિલીનીકરણ સ્વરૂપનો હોય

10

10

4. (A) બેલા લિમિટેડની માહિતી નીચે મુજબ છે :

10

વર્ષ	વેચાણ (₹)	પડતર (₹)
2019	6,00,000	5,00,000
2020	8,00,000	6,00,000

શોધો :

- (1) નક્કા જથ્થા ગુણોત્તર (પી.વી. ગુણોત્તર)
- (2) સમતૂટ બિંદુ
- (3) સ્થિર ખર્ચ
- (4) ₹ 7,50,000ના વેચાણ પર નફો/નુકસાન
- (5) વર્ષ 2019 માટે સલામતી ગાળો

(B) નીચેના શબ્દો સમજાવો : (ગમે તે બે)

10

- (a) સંબંધિત પડતર
- (b) વૈકલ્પિક પડતર
- (c) સામાન્ય પડતર

5. સાચો જવાબ પસંદ કરો : (ગમે તે પાંચ)

- (1) અસામાન્ય વધારાની એકમદીઠ પડતર
- (a) તૈયાર માલની પડતર મુજબ ગણાય.
- (b) દાખલ કરેલ એકમોની પડતર મુજબ ગણાય.
- (c) સામાન્ય બગાડની એકમદીઠ ઉપજ મુજબ ગણાય.
- (d) ઉપરોક્ત પૈકી એકેય નહીં
- (2) જો પ્રક્રિયા Xમાં દાખલ કરેલ એકમો 5000 અને સામાન્ય બગાડ દાખલ કરેલ એકમના 5% હોય અને ખરેખર ઉત્પાદન 4800 એકમ હોય તો...
- (a) સામાન્ય બગાડ 250 એકમ અને અસામાન્ય વધારો થાય.
- (b) સામાન્ય બગાડ 250 એકમ અને અસામાન્ય બગાડ થાય.
- (c) સામાન્ય બગાડ 240 એકમ અને અસામાન્ય બગાડ થાય.
- (d) ઉપરોક્ત પૈકી એકેય નહીં
- (3) કઈ પ્રક્રિયામાં શરૂઆતના સ્ટોકમાં અને આખરના સ્ટોકમાં આંતર પ્રક્રિયા નહીં હોતો નથી ?
- (a) પ્રથમ પ્રક્રિયા (b) બીજી પ્રક્રિયા (c) છેલ્લી પ્રક્રિયા (d) આપેલ તમામ
- (4) પ્રક્રિયાના હિસાબોમાં પૂર્ણ એકમોની પદ્ધતિ મુજબ અસામાન્ય બગાડની પડતર કયા પત્રકમાંથી મળશે ?
- (a) મૂલ્યાંકન પત્રક (b) પડતર પત્રક
- (c) પૂર્ણ એકમો દર્શાવતું પત્રક (d) ઉપરોક્ત તમામ
- (5) સંયોજનના હિસાબો _____ હિસાબી ધોરણ મુજબ તૈયાર કરવામાં આવે છે.
- (a) AS 3 (b) AS 14 (c) AS 9 (d) એકેય નહીં
- (6) સંયોજનના કયા સ્વરૂપમાં, સંયોજન હવાલા ખાતું નવા પાકા સરવૈયામાં દર્શાવાય છે ?
- (a) વિલીનીકરણ સ્વરૂપ (b) ખરીદી સ્વરૂપ
- (c) (a) અને (b) બંને (d) ઉપરના એકેય નહીં
- (7) સીમાંત પડતર પદ્ધતિમાં _____ ખર્ચને મહત્ત્વ આપવામાં આવે છે.
- (a) ચલિત (b) સ્થિર
- (c) ચલિત અને સ્થિર (d) આમાંથી એકેય નહીં

- (8) સીમાંત પડતર પદ્ધતિમાં નફો એટલે
- (a) ક્ષણો + સ્થિર ખર્ચ (b) ક્ષણો - ચલિત ખર્ચ
(c) ક્ષણો - સ્થિર ખર્ચ (d) તમામ
- (9) જો એકમઠીઠ વેચાણ કિંમત વધે તો નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર
- (a) વધે (b) ઘટે
(c) કોઈ ફેરફાર નહીં (d) ઉપરમાંથી કોઈ નહીં
- (10) નીચેનામાંથી પ્રક્રિયા પડતર સાથે સુસંગત નથી.
- (a) આંતર પ્રક્રિયા નફો (b) અસામાન્ય વધારો
(c) સ્વયં ભાવ વધક (d) ઉપપેદાશ
- (11) પ્રક્રિયા-2ની પડતર કિંમત ₹ 42,000 છે. જો ફેરબદલી કિંમત પર 25% નફો ગણવાનો હોય તો ફેરબદલી કિંમત _____.
- (a) ₹ 42,000 (b) ₹ 28,000 (c) ₹ 56,000 (d) એકેય નહીં
- (12) જો ખરીદ કિંમત એ ચોખ્ખી મિલકતો કરતાં વધુ હોય તો તફાવત એ
- (a) અનામત મૂડી (b) મૂડી અનામત (c) પાઘડી (d) આપેલ તમામ

NC-104

November-2021

B.Com., Sem.-V**CE-301-A : Cost & Financial Accounting
(Old Course)**

[Max. Marks : 50]

Time : 2 Hours]

- Instructions :
- (1) All questions in Section – I carry equal marks.
  - (2) Attempt any **Two** questions in Section – I.
  - (3) Question No. – 5 in Section – II is compulsory.

Section – I

1. (A) In Aeric Co. a product passes through three processes A, B and C. From the following information prepare process accounts. 10

Particulars	Process A (₹)	Process B (₹)	Process C (₹)
Materials	6,300	8,060	7,400
Direct Labour	3,500	3,000	1,500

In Process A Raw materials of ₹ 5 per unit were introduced. Production overheads cost ₹ 8,000 is to be distributed as 100% of direct labour.

Particulars	Actual Production (Units)	Normal wastage	Selling price of normal wastage per unit (₹)
Process A	1900	5%	5
Process B	1600	10%	5
Process C	1460	10%	5

- (B) Explain the methods of Accounting of By products. 10

P.T.O.

2. (A) In Bhavesh Co. Ltd. a product passes through two different processes before it is transferred to finished stock. The following information is for the month of October. 10

Particulars	Process X (₹)	Process Y (₹)	Finished stock (₹)
Opening stock	30,000	50,000	75,000
Direct Materials	70,000	1,25,000	—
Direct labour	60,000	75,000	—
Factory indirect expenses	60,000	75,000	—
Closing stock	20,000	50,000	38,750
Inter-process profit for opening stock	—	15,000	12,675

The stock of each process is valued at prime cost. The finished stock was sold at ₹ 7,50,000.

Profit :

Process X : 25 % on cost.

Process Y : 33 1/3 % on transfer price.

Prepare :

- (1) Process accounts
- (2) Finished stock account
- (3) Statement showing actual profit

- (B) The following information relates to Process – I : 10

- (1) Opening stock of work in progress 1600 units, Cost ₹ 8,000
- (2) Degree of completion of opening stock :
Materials 100%, Labour 60 %, Overhead 60%
- (3) 18,400 units were introduced, which cost is ₹ 73,600.
- (4) Direct labour ₹ 33,480
- (5) Overheads ₹ 16,740
- (6) Unit scrapped 2400 units
Degree of completion :
Materials 100%, Labour 80%, Overheads 80%
- (7) Closing stock of work-in-progress 1800 units
Degree of completion :
Materials 100%, Labour 70 %, Overheads 70%
- (8) 15,800 units were completed and transferred to next process.
- (9) Normal loss 8% (opening stock + unit introduced)
- (10) Realise value of scrap per unit ₹ 4

Prepare as per FIFO method

- (a) Statement of equivalent production
- (b) Statement of cost per Unit.

3. Man Ltd. and Mohan Ltd. were Amalgamated on and from 1-4-2020 Manmohan Ltd. was formed to take over the business of the existing companies. Following are the balance sheets of both the companies as on 31-3-2020 :

Balance sheet

Particulars	Man Ltd.(₹)	Mohan Ltd.(₹)
I. Equity and Liabilities :		
(1) Shareholder's Fund :		
(a) Share capital :		
Equity share of ₹ 10 each	5,00,000	8,00,000
10% Preference shares of ₹ 100 each	4,00,000	6,00,000
(b) Reserve and Surplus :		
General Reserve	50,000	60,000
Profit and Loss account	30,000	42,000
Investment allowance reserve	80,000	60,000
Export profit reserve	70,000	70,000
(2) Non-current Liabilities :		
Long term borrowings – 9% Debentures	1,00,000	1,50,000
(3) Current Liabilities –		
Trade payables :		
Creditors	1,10,000	1,00,000
Bills Payable	30,000	40,000
	13,70,000	19,22,000
II. Assets :		
(1) Non-current Assets :		
(a) Fixed Assets :		
(1) Tangible assets –		
Land-building	6,00,000	7,00,000
Plant-Machinery	5,00,000	6,00,000
(b) Non-current investment :		
Investment	1,00,000	1,00,000
(2) Current Assets :		
(a) Inventories : stock	50,000	1,50,000
Trade Receivables :		
Debtors	60,000	1,90,000
Bills Receivable	30,000	1,40,000
(b) Cash and cash equivalent :		
Cash balance	30,000	42,000
	13,70,000	19,22,000

Additional Information :

- (1) 9% debentureholders of Man Ltd. and Mohan Ltd are discharged by Manmohan Ltd. by issuing such number of its 15% debentures of ₹ 100 each so as to maintain the same amount of Interest.

- (2) Manmohan Ltd. will issued 3 equity shares for each 5 equity shares of Man Ltd. and 7 equity shares for each 5 equity shares of Mohan Ltd. The shares are to be issued at ₹ 12, having face value of ₹ 10 each.
- (3) Preference shareholders of the two companies are issued equivalent number of 11% preference shares of Manmohan Ltd., each of ₹ 100 at a face value of ₹ 110 per share.
- (4) Investment allowance reserve and Export profit reserve are to be maintained for two more years.

Prepare the balance sheet of Manmohan Ltd. after the amalgamation in following cases :

- (A) When amalgamation is in the nature of Purchase 10
- (B) When amalgamation is in the nature of Merger 10

4. (A) The details of Bela Ltd. are as follows :

Year	Sales (₹)	Cost (₹)
2019	6,00,000	5,00,000
2020	8,00,000	6,00,000

Find out :

- (1) Profit Volume ratio
- (2) Break Even Point
- (3) Fixed expenses
- (4) Profit /Loss at the sales of ₹ 7,50,000
- (5) Margin of safety for the year 2019
- (B) Explain the following terms : (any two) 10

- (a) Relevant cost
- (b) Opportunity cost
- (c) Common cost

Section – II

5. Write correct answer : (any Five) 10

- (1) The per-unit cost of abnormal gain
- (a) Computed as per cost of finished goods.
- (b) Computed as per cost of unit introduced
- (c) Computed as per realise value per unit of normal wastage
- (d) None of the above

- (2) In the Process X if units introduced are 5000 and normal loss is 5% of unit introduced and actual production is 4800 units, then
- (a) Normal wastage 250 units with abnormal gain.
  - (b) Normal wastage 250 units with abnormal wastage
  - (c) Normal wastage 240 units with abnormal wastage.
  - (d) None of the above
- (3) In which process, there is no inter-process profit in opening and closing stock ?
- (a) First process
  - (b) Second process
  - (c) Last process
  - (d) All given
- (4) In the process costing as per equivalent production, from which statement the value of abnormal loss will get ?
- (a) Statement of evaluation
  - (b) Statement of cost
  - (c) Statement of equivalent productions
  - (d) All above
- (5) Accounts of amalgamation is to be prepared as per
- (a) AS 3
  - (b) AS 14
  - (c) AS 9
  - (d) None of these
- (6) In which form of amalgamation, amalgamation adjustment account is shown in the balance sheet ?
- (a) In the form of merger
  - (b) In the form of purchase
  - (c) In both (a) and (b)
  - (d) None of these
- (7) In the marginal costing _____ is given the importance.
- (a) Variable cost
  - (b) Fixed cost
  - (c) Variable cost and fixed cost
  - (d) None of these
- (8) In the marginal costing Profit means _____.
- (a) Contribution + Fixed cost
  - (b) Contribution – Variable cost
  - (c) Contribution – Fixed cost
  - (d) All

- (9) If selling price per unit increase, then profit-volume ratio _____.
- (a) Increases (b) Decreases
(c) No change (d) None of these
- (10) From the following which is not relevant to process costing
- (a) Inter-process profit (b) Abnormal gain
(c) Escalation (d) By product
- (11) The cost of Process 2 is ₹ 42,000. If 25% profit charged on transfer price, then the transfer price will be _____.
- (a) ₹ 42,000 (b) ₹ 28,000
(c) ₹ 56,000 (d) None of these
- (12) If purchase price is more than Net assets, then the difference is _____.
- (a) Reserve Capital (b) Capital Reverse
(c) Goodwill (d) All given